

A szőcei tőzegmohás láprétek védelmének 25 éve

Kutatás és kétékezi természetvédelem

Szakály Ágnes^{1,2} – Gyöngyössy Péter² – Mag Zsuzsa¹ –
Mecsnóber Melinda¹ – Tóth Balázs¹ – Herényi Márton¹

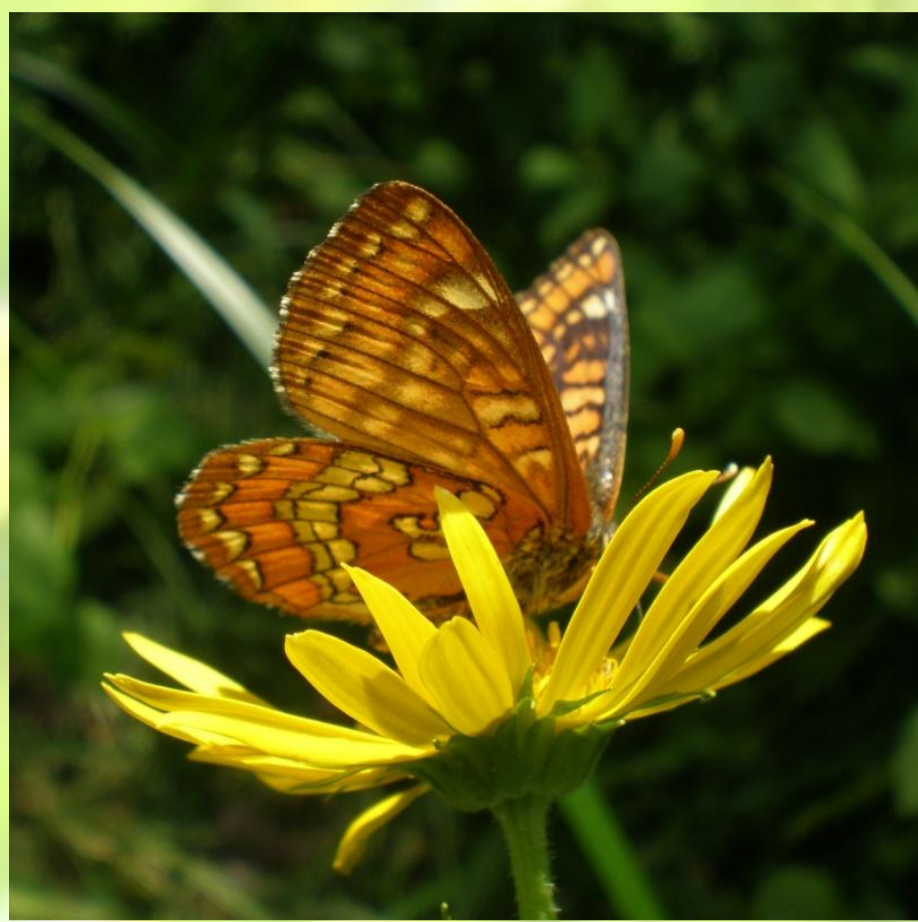
E-mail: szakaly.agi@gmail.com

¹Magyar Biológiai Társaság – Fiatalok Természetismereti Klubja

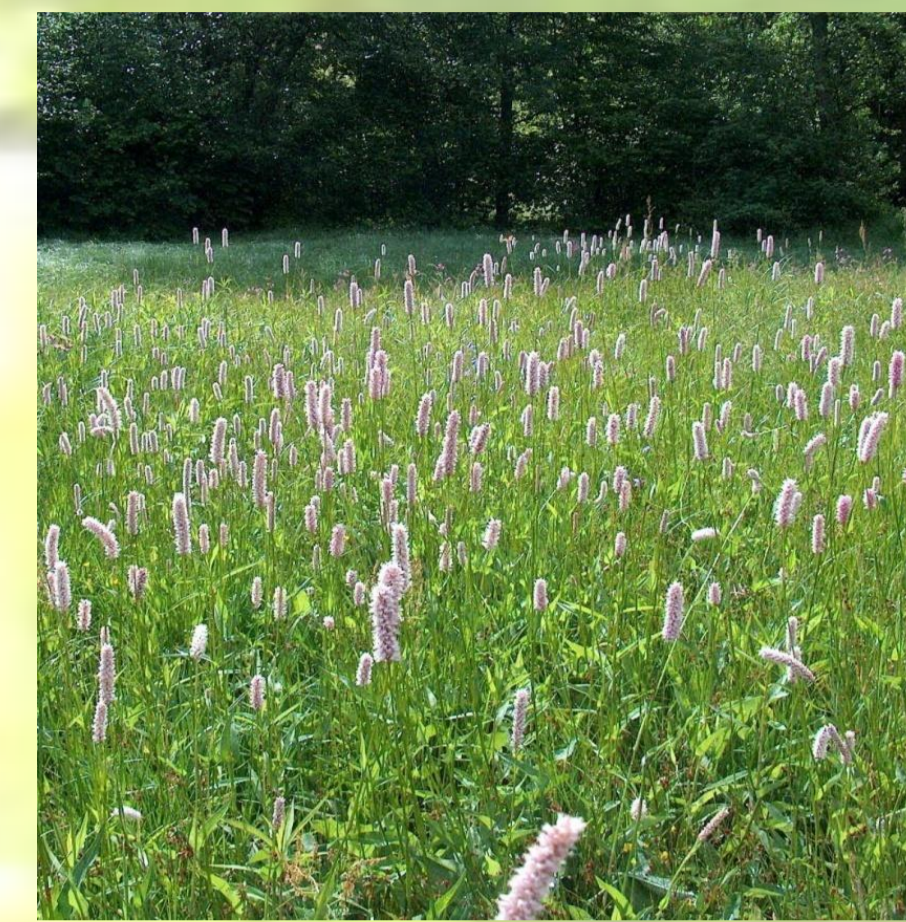
E-mail: ftkvez@yahoo.com

²Kerekerdő Alapítvány, E-mail: kerekerdo@invitel.hu

Az Őrségi Nemzeti Park (ŐNP) keleti szegélyén, a fokozottan védett Szőce-patak völgyében tőzegmohás láprétek sora húzódik, mely növény- és rovarfaj ritkaságoknak ad otthont. A 20. század második felében a kaszálás és a legeltetés felhagyása miatt a rétek feldarabolódtak, nagy részük magaskórósá alakult vagy becserjésedett.

Díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*)

Kigyógyökerű keserűfű (*Polygonum bistorta*)

A Fiatalok Természetismereti Klubja (FTK) 1980 óta működik. A cél olyan szervezet létrehozása volt, melynek diák és hallgató tagjai tudományos munkát végezhetnek. Az FTK rendszeres programjai közé tartoznak 1988 óta a szőcei kutató- és szénagyűjtő táborok.

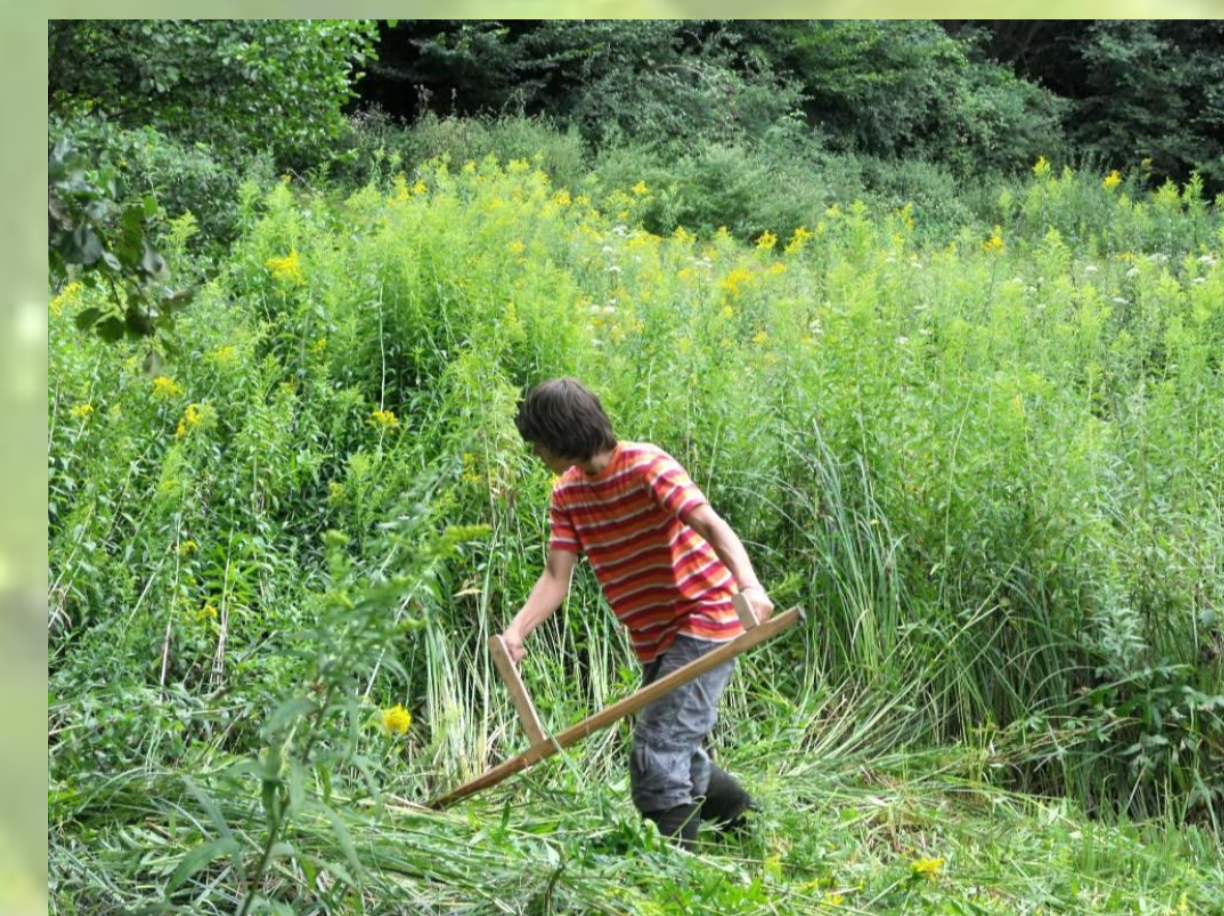

Kereklevelű harmatfű (*Drosera rotundifolia*)

A Kerekerdő Alapítvány célja a természet és emberi környezet védelme, ill. a környezeti nevelés. A szervezet 1997-ben alakult, programjait - korábban közművelődési intézményi háttérrel - 1990 óta szervezi, köztük az idén 20 éves szénagyűjtő tábort 11-18 éves diákoknak.

A két szervezet az ŐNP-vel együttműködve, de egymástól függetlenül végzi munkáját a láprétek megismerése és védelme érdekében. Az FTK és a Kerekerdő Alapítvány közös tevékenysége a szénagyűjtés, mellyel az ŐNP munkáját segítik.

Az FTK szőcei tevékenysége:

- Forrásfelmérés, vízkémiai vizsgálatok: a lápréteket tápláló mintegy 100 rétegfóráz vízhozamának és nitráttartalmának mérése.
- Botanikai és rovarfaj felmérés: flóra és fauna feltérképezése, fajlisták készítése. Mai napig több mint 300 növény- és 1105 rovarfaj észlelése történt.
- 2009 óta botanikai és lepkemonitoring: védett növényfajok ponttérképezése és állománybecslése; a kaszálás időpontjának és intenzitásának egyes fajok állományméretére, illetve a lápréti vegetáció összetételére gyakorolt hatásának vizsgálata.

28 védett rovarfaj jelenlétét elsőként az FTK mutatta ki a területen. Ilyen a rajnai denevérszárnyú-kérész (*Oligoneuriella rhenana*), párducfoltos hangyaleső (*Dendroleon pantherinus*), kárpáti futrinka (*Carabus linnei*), díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*), kék övesbagoly (*Catocala fraxini*). Más értékes lepkefajok is előfordulnak, pl. a lápi gyöngyházlepke (*Brenthis ino*), vérfűboglárka (*Maculinea teleius*).

A Kerekerdő Alapítvány szőcei tevékenysége:

- Aranyvesszőfajok visszaszorítása a szegélyeken kézi kaszálással és gyomlálással.
- Bedőlt, kaszálógép által kikerült ágak feldolgozása.
- A környező akácos őshonos fajokból álló erdővé való átalakításának elősegítése gyűrűzések szállalással.
- Mikroklímamérés: talaj- és levegőhőmérséklet, ill. páratartalom mérése a patak völgyben.
- Tájtörténeti kutatások a rétegzászkodás népi ismeretanyagának összegyűjtése céljából.
- Madárodúk gondozása.

A láprétekre jellemző védett, kiemelt növényfajok: széleslevelű ujjaskosbor (*Dactylorhiza majalis*), keskenylevelű gypjúsás (*Eriophorum angustifolium*), zergeboglár (*Trollius europaeus*), kereklevelű harmatfű (*Drosera rotundifolia*), tőzegeper (*Comarum palustre*). A területen az FTK azonosította elsőként a kígyónyelvpáfrányt (*Ophioglossum vulgatum*).

A Kerekerdő Alapítvány és az FTK munkájában az elmúlt közel 25 évben az ország különböző részeiből több száz fiatal vett részt. Ennek eredményeként sikerült megállítani a rétek beerdősülését, az aranyvessző további térnyerését. A szervezetek önkéntes munkájukkal jelentősen hozzájárulnak a szőcei tőzegmohás láprétek fennmaradásához, megmaradt értékeinek megőrzéséhez és jobb megismeréséhez, mely a hatékonyabb védelem alapját képezheti.